A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2016. április 14.*

[A 2016. november 29-i végzéssel kijavított szöveg]

„Előzetes döntéshozatal — 93/13/EGK irányelv — Eladók vagy szolgáltatók és fogyasztók között létrejött szerződések — Jelzálogszerződések — Küszöbkikötés — A szerződési feltételnek a megsemmisítése tekintetében történő vizsgálata — Közérdekű kereset alapján indult eljárás — Jogsértés megszüntetése iránti kereset — Az azonos tárgyú egyéni eljárás felfüggesztése”

A C-381/14. és C-385/14. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Juzgado de lo Mercantil nº 9 de Barcelona (barcelonai kereskedelmi bíróság, Spanyolország) a Bírósághoz 2014. augusztus 11-én és 12-én érkezett, 2014. június 27-i határozataival terjesztett elő az előtte

Jorge Sales Sinués

és

a **Caixabank SA** (C-381/14),

valamint

Youssouf Drame Ba

és

a **Catalunya Caixa SA (Catalunya Banc SA)** (C-385/14)

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano, a Bíróság elnökhelyettese, tanácselnökként eljárva, F. Biltgen, A. Borg Barthet, E. Levits (előadó) és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. szeptember 30-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: spanyol.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– Sales Sinués képviseletében D. Cirera Mora és F. Pertínez Vílchez abogados,

– a Caixabank SA képviseletében J. Fontquerni Bas jogtanácsos, segítője: A. Ferreres Comella abogado,

– a Catalunya Caixa SA képviseletében J. M. Rodríguez Cárcamo és I. Fernández de Senespleda abogados,

– a spanyol kormány képviseletében A. Gavela Llopis, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében J. Baquero Cruz és M. van Beek, meghatalmazotti minőségben,

[A 2016. november 29-i végzéssel kijavítva] a főtanácsnok indítványának a 2016. január 14-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) értelmezésére irányulnak.

2 E kérelmeket egyrészt a J. Sales Sinués és a Caixabank SA, másrészt a Y. Drame Ba és a Catalunya Caixa SA közötti eljárás keretében terjesztették elő, amelyek tárgya jelzálogkölcsön-szerződésekben foglalt szerződéses feltételek érvénytelensége.

Jogi háttér

A 93/13 irányelv

3 A 93/13 irányelv 3. cikkének szövege az alábbi:

„(1) Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

(2) Egy szerződési feltétel minden olyan esetben egyedileg meg nem tárgyalt feltételnek tekintendő, ha azt már előzetesen megfogalmazták, és ezért a fogyasztó nem tudta annak tartalmát befolyásolni, különösen az előzetesen kidolgozott szabványszerződések esetében.

[...]”

4 Ezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdése pontosítja:

„A 7. cikk sérelme nélkül, egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísérte, valamint a szerződés minden egyéb feltételére, vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ.”

5 Ugyanezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

6 A 93/13 irányelv 7. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszközök olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek lehetővé teszik, hogy a nemzeti fogyasztóvédelmi jogszabályok szerint jogos érdekkel rendelkező személyek vagy szervezetek eljárást kezdeményezzenek a vonatkozó nemzeti jogszabály értelmében bíróság vagy illetékes közigazgatási hatóság előtt annak megítélésére, hogy a fogyasztókkal kötendő szerződésekben általános használatra kidolgozott szerződési feltételek tisztességtelenek-e, valamint megfelelő és hatékony eszközökkel élnek azért, hogy megszüntessék az ilyen feltételek alkalmazását.

[...]”

A spanyol jog

7 A 2000. január 7-i polgári perrendtartás (Ley de enjuiciamiento civil, BOE 7. sz., 2000. január 8., 575. o.) 43. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„Ha a per tárgyában való határozathozatal érdekében olyan kérdés eldöntése szükséges, amely ugyanazon bíróság vagy másik bíróság előtt folyamatban lévő másik eljárás fő tárgyát képezi, ha az ügyek egyesítése nem lehetséges, a bíróság mindkét fél vagy az ellenérdekű fél meghallgatását követően a felek egyikének kérelmére az előzetes kérdésre vonatkozó eljárás befejezéséig az eljárást végzéssel felfüggesztheti.”

8 A polgári perrendtartás fogyasztói vagy felhasználói egyesületek által indított eljárásokban hozott ítéletekre vonatkozó 221. cikkének szövege az alábbi:

„[…]

(1a) Ha a kereseti kérelem pénzfizetési kötelezettség, magatartás tanúsítására vagy tartózkodásra irányuló kötelezettség teljesítésére, vagy egy bizonyos vagy általánosan meghatározott dolog átadására irányult, a kérelemnek helyt adó ítéletben egyenként meg kell határozni azon fogyasztókat és felhasználókat, akiket a védelmükre vonatkozó törvények alapján a kötelezés kedvezményezettjeinek kell tekintetni.

Ha az egyéni meghatározás nem lehetséges, a felperes egyesület kérelmére az ítélet megállapítja a fizetési kötelezettség érvényesítéséhez, és adott esetben a végrehajtás megindításához, vagy az abban való részvételhez szükséges adatokat, jellegzetességeket és feltételeket.

(2a) Ha egy adott tevékenység vagy magatartás jogszerűtlenségének vagy jogellenességének megállapítása a közbenső ítélet vagy az egységes ítélet alapja, az ítélet a fogyasztók és felhasználók védelmét biztosító szabályozás alapján meghatározza, hogy a megállapítás olyan eljárásjogi hatásokkal bír-e, amelyek nem korlátozódnak az adott eljárásban részt vevő személyekre.

(3a) Ha meghatározott fogyasztók és felhasználók vesznek részt az eljárásban, kérelmeik tekintetében az ítéletnek kifejezett döntést kell tartalmaznia.

[…]”

9 A polgári perrendtartás 222. cikke értelmében:

„(1) Az ítélt dolog jogereje mind a kérelemnek helyt adó, mind az azt elutasító jogerős ítéletek esetében a törvény erejénél fogva kizárja, hogy ugyanabban a tárgyban, mint amelyben az ítéletet hozták, később bármilyen eljárást indítsanak.

(2) Az ítélt dolog jogereje a fő kereseti kérelemhez és a viszontkereseti kérelemhez, valamint az e törvény 408. cikkének (1) és (2) bekezdésében foglalt pontokhoz kapcsolódik.

A hivatkozott kérelmeket megalapozó tényekhez képest azok a tények tekintendők újnak és különbözőnek, amelyek a beadványok benyújtására az e kereseti kérelmek tárgyában folyamatban lévő eljárásban nyitva álló határidő lejárta után keletkeztek.

(3) Az ítélt dolog jogereje kiterjed az azon eljárásban részes felekre, amelyben az született, valamint e felek örököseire és jogutódjaikra, továbbá azokra a személyekre, akik anélkül, hogy az eljárásban félként részt vettek volna, olyan jogok címzettjei, amelyek a jelen törvény 11. cikkének rendelkezései szerint megalapozzák a feleket megillető aktív perbeli legitimációjukat.

[...]

(4) Az eljárást befejező jogerős ítéletben az ítélt dologhoz kapcsolódó jogerő köti az utóbb indított eljárásban eljáró bíróságot, ha az ítélt dolog jogerejével felruházott határozat okszerű előzménynek tekinthető az új eljárás tárgya szempontjából, bármi legyen is az, mivel a két eljárásban részes felek azonosak, vagy törvény rendelkezése folytán kiterjed rájuk az ítélt dolog jogereje.”

10 A kérdést előterjesztő bíróság ezen eljárásjogi rendelkezéseket úgy értelmezi, hogy azok kötelezettségként írják elő számára az előtte folyamatban lévő, egy fogyasztó által, tisztességtelen feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt indított egyéni keresetre vonatkozó eljárást az egy, közérdekű kereset indítására jogosult egyesület által, analóg feltétel alkalmazásának megszüntetésére való kötelezés iránt indított eljárásban hozott jogerős határozat kihirdetéséig.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11 2005. október 20-án J. Sales Sinués megújított jelzálogkölcsön-szerződést kötött a Caixabank SA-val. Az ebben foglalt „küszöbkikötés” a minimális éves nominális kamatlábat 2,85%-ban határozta meg, e kamatláb küszöbértékét pedig 12%-ban rögzítette. Y. Drame Ba 2005. február 7-én jelzálogkölcsön-szerződést kötött a Catalunya Caixa SA-val. A küszöbkikötés e szerződésben 3,75%-os kamatlábnak felel meg, a küszöbértéket pedig 12%-ra korlátozták.

12 A piaci kamatláb ingadozásától függetlenül az alapeljárások felpereseinek szerződései szerinti kamatlábak nem lehetnek a „küszöbkikötés” által meghatározott százalékos értéknél alacsonyabbak.

13 J. Sales Sinués és Y. Drame Ba, mivel úgy vélték, hogy a „küszöbkikötéseket” velük szemben a bankok állapították meg, és e kikötések egyenlőtlenséget idéznek elő az ő kárukra, egyénileg keresetet indítottak a kérdést előterjesztő bíróság előtt az e feltételek érvénytelenségének megállapítása iránt.

14 Az említett kereseteket megelőzően egy fogyasztói szövetség, az Adicae (Asociación de Usarios de Bancos Cajas y Seguros), 72 bankkal szemben közérdekű keresetet indított többek között e „küszöbkikötések” kölcsönszerződésekben való alkalmazásának megszüntetése iránt.

15 Az alapeljárások alperesei a polgári perrendtartás 43. cikke alapján a szóban forgó eljárások felfüggesztését kérik a közérdekű kereset alapján indult eljárást lezáró jogerős ítélet meghozataláig, amivel szemben J. Sales Sinués és Drame Ba ellentmondással él.

16 A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy az alapügy körülményei között a polgári perrendtartás 43. cikke előírja számára az előtte folyamatban lévő egyéni keresetek felfüggesztését a közérdekű keresettel indított eljárást lezáró jogerős ítélet meghozataláig, mivel az ilyen felfüggesztő hatály szükségképpen az egyéni keresetnek a közérdekű kereset alá való rendelését vonja maga után, mind az eljárás lefolytatását, mind pedig eredményét tekintve.

17 A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza továbbá, hogy a közérdekű keresetben való részvétel különböző kötelezettségekhez van kötve, az érintett jogalanynak ugyanis egyrészt esetlegesen le kell mondania a lakóhelye szerinti bíróságról, másrészt a közérdekű kereset alátámasztásául benyújtott egyéni észrevételek előterjesztésének lehetősége időben korlátozott.

18 Ilyen körülmények között a Juzgado de lo Mercantil nº 9 de Barcelona (barcelonai kereskedelmi bíróság, Spanyolország) úgy határozott, hogy felfüggeszt az eljárást, és az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) Úgy lehet-e tekinteni, [hogy a spanyol jogrend] a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésének megfelelő, hatékony eszközt vagy mechanizmust állapít meg?

2) E felfüggesztő hatály milyen mértékű akadályt jelent a fogyasztó számára, és következésképpen mennyiben sérti a [93/13] irányelv 7. cikkének (1) bekezdését a fogyasztó szerződésében foglalt tisztességtelen feltételek érvénytelenségére való hivatkozás során?

3) Az a tény, hogy a fogyasztó nem függetlenítheti magát a közérdekű keresettől, sérti-e a 93/13 irányelv 7. cikkének (3) bekezdését?

4) Vagy épp ellenkezőleg, a polgári perrendtartás 43. cikke szerinti felfüggesztő hatály összhangban van a 93/13 irányelv 7. cikkével, tekintettel arra, hogy a fogyasztó jogainak e közérdekű kereset teljes körű védelmet biztosít, hiszen a spanyol jogrend a fogyasztó jogainak védelmére más, ugyanolyan hatékony eljárásjogi mechanizmusokról rendelkezik, és a jogbiztonság elve érvényesül?”

19 A Bíróság elnöke 2014. szeptember 9-i végzésével az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-381/14. és a C-385/14. sz. ügyeket.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

20 Kérdéseivel, amelyeket együtt célszerű vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, amely a fogyasztónak egy eladóval vagy szolgáltatóval kötött szerződésében foglalt valamely feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása iránti keresete tárgyában eljáró bíróság számára azt írja elő, hogy az ilyen eljárást automatikusan függessze fel az olyan, folyamatban lévő, közérdekű keresetre vonatkozó jogerős ítélet meghozataláig, amelyet egy fogyasztói szövetség e cikk második bekezdése alapján indított többek között az említett egyéni keresettel érintett feltételekkel analóg feltételek ugyanilyen típusú szerződésekben való alkalmazásának megszüntetése iránt.

21 E kérdések megválaszolása céljából elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamoknak megfelelő és hatékony eszközöket kell bevezetniük ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását. A fogyasztó azon alanyi jogával párhuzamosan, hogy bírósághoz fordulhasson egy általa aláírt szerződésben foglalt feltétel tisztességtelen jellegének vizsgálata céljából, a 93/13 irányelv 7. cikkének (2) bekezdésében előírt mechanizmus lehetővé teszi a tagállamok számára a típusszerződésekben foglalt tisztességtelen feltételek felülvizsgálatának bevezetését fogyasztóvédelmi egyesületek által közérdekből jogsértés megszüntetése iránt indított kereset útján.

22 Először is, ami a fogyasztó által indított egyéni keresetet illeti, a 93/13 irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van, mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig tájékozottsági szintje tekintetében (lásd: Pereničová és Perenič ítélet, C-453/10, EU:C:2012:144, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

23 E védelem biztosítása érdekében a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató közötti egyenlőtlen helyzetet csak a szerződő feleken kívüli, pozitív beavatkozás egyenlítheti ki (Asturcom Telecomunicaciones ítélet, C-40/08, EU:C:2009:615, 31. pont).

24 Ilyen körülmények között a nemzeti bíróság hivatalból köteles vizsgálni valamely szerződéses feltétel tisztességtelen jellegét, tekintettel – amint azt a 93/13 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése megköveteli – azon áruk vagy szolgáltatások természetére, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísérte, valamint a szerződés minden egyéb feltételére, vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ (lásd, ebben az értelemben: Asturcom Telecomunicaciones ítélet, C-40/08, EU:C:2009:615, 32. pont).

25 Mindazonáltal, ha a nemzeti bíró valamely feltétel tisztességtelen jellegét állapítaná meg, a fogyasztó ezen hatékony védelemhez való joga magában foglalja azt a lehetőséget is, hogy éppen ne érvényesítse a jogait, miáltal a nemzeti bíróság köteles arra, hogy adott esetben figyelembe vegye a fogyasztó által kifejezett szándékot, amikor a tisztességtelen feltétel kötelező ereje hiányának tudatában ez utóbbi mégis kijelenti, hogy tiltakozik ennek mellőzése ellen, ezáltal szabad és világos hozzájárulását adja a kérdéses feltételhez (lásd: Banif Plus Bank ítélet, C-472/11, EU:C:2013:88, 35. pont).

26 Másrészt a 93/13 irányelv 7. cikkének (2) bekezdése értelmében a fogyasztóvédelem tekintetében jogos érdekkel rendelkező személyek vagy szervezetek által indított keresetekkel kapcsolatban hangsúlyozni kell, hogy a fogyasztók nincsenek hátrányos helyzetben az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest (Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León ítélet, C-413/12, EU:C:2013:800, 49. pont).

27 Anélkül ugyanis, hogy vitatnánk a fogyasztók Európai Unión belüli magas szintű védelmének kialakításában e szervezetek által betöltendő meghatározó szerep jelentőségét, meg kell állapítani, hogy az ilyen szervezet által valamely eladó vagy szolgáltató ellen indított, jogsértés megszüntetésére irányuló keresetre nem jellemző az az egyensúlyhiány, amely a fogyasztó által a vele szerződő eladóval vagy szolgáltatóval szemben történő egyéni igényérvényesítés keretében fennáll (lásd: Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León ítélet, C-413/12, EU:C:2013:800, 50. pont).

28 E differenciált megközelítést ezenkívül megerősítik a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló, 1998. május 19-i 98/27/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 166., 51. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 4. kötet, 43. o.) 4. cikkének (1) bekezdésében, valamint a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló, 2009. április 23-i 2009/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 110., 30. o.) 4. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezések, amelyek szerint az uniós fogyasztóvédelmi jogszabályok Közösségen belül elkövetett megsértése esetén az alperes székhelye vagy

lakóhelye szerinti tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal a más tagállambeli fogyasztóvédelmi szervezetek által indított, jogsértés megszüntetésére irányuló keresetek elbírálására (Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León ítélet, C-413/12, EU:C:2013:800, 51. pont).

29 Ehhez hozzá kell tenni, hogy a jogsértő magatartás abbahagyására való kötelezés iránti eljárások megelőző jellegéből és elrettentésre irányuló céljából, valamint bármely konkrét egyéni jogvitától való függetlenségéből az következik, hogy ezen eljárásokat akkor is meg lehet indítani, ha azokat a kikötéseket, amelyek alkalmazásának megtiltását kérték, meghatározott szerződésekben nem használták (Invitel-ítélet, C-472/10, EU:C:2012:242, 37. pont).

30 Következésképpen az egyéni és közérdekű keresetek célja és joghatásai a 93/13 irányelv keretében eltérőek, miáltal az egyik és másik lefolytatása közötti eljárásjogi viszony kizárólag olyan, eljárási természetű követelményeknek felelhet meg, amelyek tárgya különösen a megfelelő igazságszolgáltatás, és amelyek célja az ellentmondó bírósági határozatok elkerülése anélkül, hogy e különböző keresetek előterjesztése a fogyasztók 93/13 irányelvben előírt védelmének gyengülését eredményezné.

31 Ugyanis, jóllehet ezen irányelv nem valamely kikötés tisztességtelen jellegének a hivatkozott eljárás keretében történő elismerése esetén alkalmazandó szankciók harmonizálására irányul, az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése ugyanakkor kötelezi a tagállamokat, hogy gondoskodjanak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre a tisztességtelen feltételeknek az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben való alkalmazásának megszüntetésére (Invitel-ítélet, C-472/10, EU:C:2012:242, 35. pont).

32 Ebben az összefüggésben meg kell jegyezni mindazonáltal, hogy a 93/13 irányelv által előírt egyéni és közérdekű keresetek közötti kapcsolatokat szabályozó eljárási eszközök harmonizációjának hiányában az ilyen szabályok megállapítása az eljárási autonómia elve alapján az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik, azzal a feltétellel azonban, hogy e szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló jellegű belső jogi esetekre vonatkozókhoz képest (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé az uniós jog által a fogyasztóvédelmi szervezetekre ruházott jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (lásd, analógia útján, Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León ítélet, C-413/12, EU:C:2013:800, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33 Egyfelől, ami az egyenértékűség elvét illeti, nem tűnik úgy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban foglaltakból, hogy a polgári perrendtartás 43. cikkét eltérő módon kellene alkalmazni a nemzeti jogon alapuló jogosultságokra vonatkozó jogvitákban, illetve az uniós jogon alapuló jogosultságokra vonatkozó jogvitákban.

34 Másfelől, a tényleges érvényesülés elvét illetően a Bíróság korábban úgy ítélte meg, hogy minden olyan esetben, amikor felmerül a kérdés, hogy valamely nemzeti eljárási rendelkezés lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé teszi-e az uniós jog alkalmazását, azt kell megvizsgálni, hogy milyen e rendelkezésnek az egész eljárásban betöltött helye, hogy hogyan zajlik az eljárás, és melyek a sajátosságai a különböző nemzeti fórumok előtt. Ebből a szempontból azokat az alapelveket kell figyelembe venni, amelyek a nemzeti bírósági rendszer alapjául szolgálnak, mint például a jogbiztonság elve és a bírósági határozatok jogerejének elve (lásd, ebben az értelemben: BBVA-ítélet, C-8/14, EU:C:2015:731, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy, amint az kitűnik a kérdést előterjesztő bíróság által nyújtott értelmezésből, a jelen ügy körülményeihez hasonló körülmények között e bíróságnak a polgári perrendtartás 43. cikke értelmében fel kell függesztenie az előtte folyamatban lévő, egyéni kereseten alapuló eljárást azon, közérdekű keresetre vonatkozó jogerős ítélet kihirdetéséig, amelynek megoldását az egyéni kereset tekintetében is alkalmazhatják, ennélfogva a fogyasztó nem hivatkozhat többé egyéni módon a 93/13 irányelv által elismert jogokra, függetlenítve magát ettől a közérdekű keresettől.

36 Márpedig egy ilyen helyzet veszélyeztetheti a védelem ezen irányelv által az ezen keresetek révén konkretizált fogyasztóvédelmi mechanizmusok eltérő céljaira és természetére tekintettel elérni kívánt ténylegességét, amint az kitűnik a jelen ítélet 21–29. pontjából.

37 Egyrészt ugyanis a fogyasztó kötelező jelleggel kötve van a közérdekű kereset eredményéhez még akkor is, ha úgy döntött, hogy abban nem vesz részt, és a nemzeti bíróságot a polgári perrendtartás 43. cikke értelmében terhelő kötelezettség ekként megakadályozza, hogy e bíróság saját maga vizsgálja az elé terjesztett ügy körülményeit. Közelebbről nem meghatározó az egyéni jogvita megoldása szempontjából az állítólagosan tisztességtelen jellegű feltétel egyéni megtárgyalásának a kérdése, sem magának a szóban forgó szerződés tárgyát képező áruknak vagy szolgáltatásoknak a természete.

38 Másrészt a polgári perrendtartásnak – a kérdést előterjesztett bíróság által értelmezett – 43. cikke alkalmazásában a fogyasztó alá van rendelve a közérdekű keresetre vonatkozó bírósági határozat elfogadása időtartamának, anélkül, hogy a nemzeti bíróság e szempontból vizsgálhatná az egyéni keresetnek a közérdekű kereset tárgyában hozott jogerős ítélet kihirdetéséig történő felfüggesztésének relevanciáját.

39 Egy ilyen nemzeti szabályozás tehát hiányosnak és elégtelennek bizonyul, és nem tekinthető sem megfelelő, sem hatékony eszköznek a tisztességtelen feltételek alkalmazásának megszüntetéséhez, amint azt a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése megköveteli.

40 Ez annál is inkább így van, mert a belső jog szerint a fogyasztót, amennyiben részt kíván venni a közérdekű keresetben, olyan kötelezettségek terhelik – amint azt kitűnik az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból –, amelyek a joghatósággal rendelkező bíróság meghatározásához és a felhozható jogalapokhoz kapcsolódnak. A fogyasztó ezenkívül szükségszerűen elveszíti az egyéni kereset keretében elismert jogait, nevezetesen azt, hogy az ügyét jellemző valamennyi körülményt figyelembe vegyék, továbbá azt a lehetőséget is, hogy lemondjon arról, hogy eltekintsenek a tisztességtelen feltétel alkalmazásától, *a fortiori*, ha nem függetlenítheti magát a közérdekű keresettől.

41 Ilyen körülmények között egyébiránt hangsúlyozni kell, hogy a bírósági határozatok koherenciája biztosításának szükségessége nem indokolhatja a tényleges érvényesülés ilyen hiányát, mivel, amint azt a főtanácsnok megállapította indítványának 72. pontjában, a közérdekű kereset esetében gyakorolt és az egyéni kereset esetében gyakorolt bírói felülvizsgálat eltérő természetének főszabály szerint elejét kell vennie az ellentmondó bírói határozatok kockázatának.

42 Ezenkívül, ami a bíróságok fennakadásának elkerülésére vonatkozó követelményt illeti, a 93/13 irányelv által a fogyasztók számára elismert alanyi jogok tényleges gyakorlását nem tehetik kétségessé valamely tagállam bírósági szervezetére vonatkozó megfontolások.

43 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező, amely a fogyasztónak egy eladóval vagy szolgáltatóval kötött szerződésében foglalt valamely feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása iránti egyéni keresete tárgyában eljáró nemzeti bíróság számára azt írja elő, hogy az ilyen eljárást automatikusan függessze fel az olyan, folyamatban lévő, közérdekű keresetre vonatkozó jogerős ítélet meghozataláig, amelyet egy fogyasztói szövetség e cikk második bekezdése alapján indított, többek között az említett egyéni keresettel érintett feltétellel analóg feltételek ugyanilyen típusú szerződésekben való alkalmazásának megszüntetése iránt, anélkül, hogy e bíróság tekintetbe vehetné e felfüggesztésnek a bírósághoz egyénileg forduló fogyasztó védelme szempontjából fennálló relevanciáját, és hogy e fogyasztó úgy dönthetne, hogy függetleníti magát a közérdekű keresettől.

A költségekről

44 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 7. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező, amely a fogyasztónak egy eladóval vagy szolgáltatóval kötött szerződésében foglalt valamely feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása iránti egyéni keresete tárgyában eljáró nemzeti bíróság számára azt írja elő, hogy az ilyen eljárást automatikusan függessze fel az olyan, folyamatban lévő, közérdekű keresetre vonatkozó jogerős ítélet meghozataláig, amelyet egy fogyasztói szövetség e cikk második bekezdése alapján indított az említett egyéni keresettel érintett feltétellel analóg feltételek ugyanilyen típusú szerződésekben való alkalmazásának megszüntetése iránt, anélkül, hogy e bíróság tekintetbe vehetné e felfüggesztésnek a bírósághoz egyénileg forduló fogyasztó védelme szempontjából fennálló relevanciáját, és hogy e fogyasztó úgy dönthetne, hogy függetleníti magát a közérdekű keresettől.

Aláírások